KULTAISIA KÄDENPURISTUKSIA

PASI ANDREJEFF

KULTAISIA KÄDENPURISTUKSIA

PASI ANDREJEFF

Kultaisia kädenpuristuksia
2. painos, 2017
www.kultaisiakadenpuristuksia.fi

© 2017 Uniwaves Oy
Kustantaja: Uniwaves Oy, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand,
Norderstedt, Saksa
ISBN 978-952-93-8946-9

ESIPUHE

Tästä aiheesta ei ole paljon kirjoitettu, ei ainakaan minun käsittelemälläni tavalla. Siksi ajattelinkin kirjata paperille muistoja idänkaupan hulluilta vuosilta seitsemänkymmentäluvulta veitikka silmäkulmassa.

Kaikki kirjan tapahtumat perustuvat tositapahtumiin, joita kuvatessaan kirjoittaja on ottanut vapauden käyttää mielikuvitustaan.

Tässä kirjassa seikkailevien henkilöiden nimet on muutettu, mutta oikeat henkilöt tunnistavat kyllä itsensä. Myös kaikki numerotiedot ovat fiktiota, eivätkä perustu todellisuuteen.

Henkilöt on pantu puhumaan suomea, käytännön syistä. Suomen ja Neuvostoliiton välinen raja oli ihmeellinen, sillä se oli raja myös ihmisten käyttäytymiselle, niin pienten kuin suurtenkin johtajien. Tabut murtuivat ja estot hävisivät sitä mukaa, kun votka rupesi vaikuttamaan.

Toivottavasti tämä teos herättää mukavia muistoja niissä ihmisissä, joita siinä kuvaan. Muussa tapauksessa tätä ei olisi kannattanut kirjoittaa.

Pasi Andrejeff

1.

Lähtö oli edessä, mutta puhelin soi jatkuvasti. Se ikäänkuin aavisti, että nyt pitäisi lopettaa, mutta kiusoitellakseen se ei suostunut olemaan soimatta.
- Hei, Pulu, onko kaikki kunnossa? minä huusin, vaikka tiesin, että tottakai hän oli tehnyt lähtöni mahdollisimman helpoksi.
- Älä aina puluttele, okei? Näytteet on pakattu. Proformat ovat niiden päällä matkalaukussa. Liput, voucherit ja viisumit saat matkatoimistosta. Konsulaatissa oli taas jotakin sotkua, siksi matkatoimisto ei ehtinyt toimittaa niitä tänne. Ne ovat siellä Marikalla ja mikäli minä oikein muistan, sinä pidät kommunikoimisesta hänen kanssaan.
- Hölö, hölö. Ei pari lounasta nyt mitään merkitse.
- Ai että lounasta. Entäs ne illalliset?
- Ne kirkastavat toimenkuvaa. Eikö hommat ole sujuneetkin tosi hyvin? Ei vaikeuksia, ei probleemoja.
- Myönnetään. Mutta nyt sinulla on kiire. Tilaan sinulle taksin.
- On se kumma. Aina tulee kiire, vaikka kuinka yrittää edellisenä päivänä saada kaiken valmiiksi. Onko sulla Elmon proforma valmiina?
- On, vaikka tiedot tuli, kuten tavallista, vasta tunti sitten.
Se on laukussa muiden proformien joukossa.
- Selvä. Da svidanija, nähdä Baku ja kuolla.
- Ukkomies. Saisit välttää sitä paikkaa.

- Yes, yes, Pulu. Kyllähän sinä minut tiedät.
Ei muuta kuin matkaan. Kaksi isoa matkalaukkua ja attasea. Miten ihmeessä rättinäytteet voivat painaa näin paljon? Ja joka kerta sama juttu. Milloinkahan sitä pääsee sellaiseen asemaan, että joku muu kantaa laukut? Jaaha, tuossa taksi näkyy jo tulevan, musta mersu, pitkä malli. Matka ainakin alkoi hyvin.
- Ajetaan ensin Pohjoisespa kahteen ja sieltä lentokentälle.
Olisi vähän kiire.
Kuski oli nuori ja ymmärsi, että kiirettä pitämällä saa ekstraa, liikemiehestä kun oli kysymys.
Pikapysähdys matkatoimiston edessä ja taas matkaan.
Keula kohti Seutulaa.
Nyt oli aika tarkistaa matkaliput, voucherit ja viisumit. Vaikka ei niitä kuitenkaan enää ehtisi korjata, mutta siitä oli tullut tapa. Se oli pikemmin henkistä valmistautumista matkaan. Kiire jäi konttoriin. Kaikki oli nyt Pulun murheita. Siinä vasta mahtava sihteeri. Sihteerin suuren merkityksen huomaa vasta silloin, kun hän on sairaana tai lomalla. Se on vähän sama asia kuin puhtaanapitolaitoksen lakko. Hyvä sihteeri on kultaakin kalliimpi ja sitä Pulu totta totisesti oli.
Niitä näitä ajatellessani saavuimme lentokentälle.
- Anna olla tasaraha, jos kannat matkalaukut buukaukseen, sanoin kuskille.
- Selvä juttu.
Missähän Elmo mahtoi olla? Kappas vain, tuollahan se istuu ja pelaa matkashakkia. Se oli hänen tapansa kuluttaa aikaa ja purkaa jännitystä. Huomenna hänellä on elämänsä ensimmäiset neuvottelut venäläisten kanssa. Hänen firmansa ei ole vielä toimittanut mitään neukkuihin. Mutta kuten sanoin hänelle: ensin kontakti, sitten kontrahti. Jos kaikki menee hyvin, niin määrätkään eivät ole pieniä.
Hänen olemuksestaan voi aistia jännityksen. Tavallisesti niin rauhallinen ja seuraavaa siirtoa tarkoin harkitseva Elmo siirteli nappuloita edestakaisin hermostunein nytkähtävin siirroin.

Päätin laukaista tilanteen ja luikkasin:
- Shakki ja matti. Mitäs teitillen kuuluu? Ei muuta kuin menoiksi.
Alles in ordnung?
- Katsos poikaa, sinähän ylitit itsesi. Tulit suurin piirtein ajoissa.
- No se on ollut tapana, että transitravintolan baaritiskillä ehtii aina ottamaan muutamat viskit, sanoi Bisquit. Tässä on sun matkadokumentit ja proforma. Onhan sulla näytteet mukana?
- Toki. Hm, kaikki on ilmeisesti kunnossa. En minä näitten bumagojen päälle mitään ymmärrä. Kai sinä olet tarkastanut nämä. Mulla on mukana ne kaksi tusinaa ylimääräistä pikkupöksyä, jotka sä pyysit. Niin, edustustarkoitukseenhan ne menee.
Mitä minä sanon neukkutullissa, jos siellä kysytään?
- Kyllä meikä hoitaa. Asia on tarkemmin sanoen jo oikeastaan hoidossa. Älä kanna murhetta siitä asiasta. Buukataan itsemme sisälle ja käydään tax-freessä. Meinaan niitä hoitoaineita ostamassa. Osta kartonki punaista Marlboroa ja meille viskipullo sviittiin, niin ja yksi pullo hajuvettä. Minä ostan saman lastin.
Hoitoaineet oli ostettu, samoin päivän aviisit ja venäläisen organisaation suomen kieltä taitaville muutama kirja. Äänilevyt ja kasetit Pulu oli ostanut jo eilen ja pakannut näytelaukkuun.
Itse olin ostanut puisen ralliratin Petjan Ladaa varten. Hän on minulle tärkeä henkilö, raskaan puolen ostaja.
Mitähän hän vielä tarvitsee Ladaansa? Omasta mielestäni olen roudannut hänelle jo kaiken mahdollisen. No, senhän kuulee neuvotteluissa. Ensin meillä on Elmon kanssa neuvottelut kevyen ostajan Marinan kanssa. Hän on tosi viehättävä nainen.
Sitten on raskaan puolen neuvottelut. Toivottavasti Volod- jakin on mukana, sillä minulla on hänen listansa mukaan ostetut äänilevyt laukussa.
Hän oli konjunktuuriosaston päällikkö, joten häntä piti hoitaa.

Petja oli varmasti kertonut hänelle tulostani, sillä he olivat kuin paita ja peppu. Ja varmaankin, kuten aina, emme neuvottele viidennessä kerroksessa, vaan kolmannessa. Siellä oli rauhallista ja käytännössä vain yksi neuvotteluhuone. Sieltä oli helpompi kuljettaa tuliaiset pois, varsinkin kun heidän omat työhuoneet sijaitsivat ihan neuvotteluhuoneen vieressä.
Mitä vähemmän ylimääräisiä silmiä, sitä parempi.
- Elmo, tilaas paukut, ne tavalliset. Tarkastan vielä matkapaperit.
Katselin niitä jo taksissa, mutta varmuuden vuoksi.
Hei, tiedätkö muuten, mikä on varmuuden huippu?
- Varmuuden huippu? Kas kun ei tule mieleen.
- No kahdeksan kärjessä. Hah, hah.
- Hah, hah. Voi noita sun juttujasi. Yhden ympärillä ne aina pyörivät.
- Siitä puhe, mistä puute. Ei vainaskaan. Ei mutta... Monesko päivä tänään on? Mun kellossa on kahdestoista.
- Kahdestoista se on, vieläpä koko päivän.
- Ei hitossa. Mun viisumissa on tulopäiväksi merkitty kolmastoista.
Sun viisumissa on kahdestoista, elikkä oikein. Nyt otti ohrakyrsä, nahkurin orsilla tavataan, sanoisi Sinisalo. Ei tässä enää voi mitään tehdä. Pakko yrittää sisään suureen ja mahtavaan. Paljon riippuu siitä, kuka on vuoropäällikkönä Leningradin lentokentällä. Ei se mitään ota, jos ei annakaan.
Rohkea roskan syö. Onneksi meillä on Finskin lento. Pitää ostaa koneesta vielä yksi kartsa röökiä. Nyt on sellainen paikka, että tässä ei Belomorkanalilla pärjätä. Hei, ne kuulutti meidän koneen. Let's go luteet, sänky palaa.
- After shave, boss.
Lentokone tuli aivan täyteen, olihan maanantai. Koneessa oli paljon tuttuja liikemiehiä. Kaikki toivoa täynnä. Leningrad odotti suomipoikia, pojat taasen hyviä kauppoja ja mukavaa yö- ohjelmaa.
Suomen ja Neuvostoliiton välinen raja oli käsittämättömän kummallinen.

Sen ylitettyään tehokkaimmastakin yritysjohtajasta tai myyntimiehestä tuli uudelleen parikymppinen ja kujeet olivat sen mukaiset. Kuten kollegani puki sen sanoiksi: ensi kertaa sain naisen rintaa oikein kunnolla parikymppisenä Leningradissa, muusta puhumattakaan. Leningradissa ei kiire paina päälle joka minuutti niin kuin Suomessa.
Puhelin ei soi koko ajan, eikä sihteerin silmä yllä. Vaimokin sai odottaa mahdollista soittoa siitä, että perillä ollaan ja valmistaudutaan huomisiin neuvotteluihin. Usein turhaan, sillä huonoja puhelinyhteyksiä voi aina syyttää. Ja jos aikaa soittoon jäi, niin sen jälkeen omatuntokin rauhoittui: soitinpas, ei muuta kuin menoiksi.
Toisaalta naapurin puhelinkulttuuri on sanalla sanoen melko omalaatuinen.
Viime viikolla olin Samin kanssa Moskovassa. Hän halusi itse tilata puhelun Suomeen englanniksi. Annoin hänelle tilausnumeron ja hän meni soittamaan huoneestaan. Hetken kuluttua hän tuli huoneeseeni ja sanoi, että oli kaksi kertaa yrittänyt tilata puhelun, mutta molemmilla kerroilla keskustyttö oli lyönyt luurin hänen korvaansa. Minä kysyin häneltä, että miten hän oli yrittänyt tilata puhelun? Hän kertoi, että hän oli kysynyt englanniksi, voiko tästä numerosta tilata puhelun Suomeen? Keskus oli vastannut hänelle, että kyllä voi ja sen jälkeen lyönyt luurin korvaan.
Kiusoitellakseni sanoin hänelle, että tyttöhän vastasi sinun kysymykseesi aivan oikein. Kyllä siitä numerosta voi tilata puhelun Suomeen. Sinun olisi pitänyt sanoa, että haluaisin tilata puhelun Suomeen. Silloin hän olisi ottanut sinulta tilaustiedot ja olisit saanut puhelun parin tunnin kuluttua.
Älä viisastele, hän sanoi ja pyysi minua tilaamaan puhelun. Puhelu tuli sitten aikanaan.
Hetken kuluttua kone laskeutui Leningradin lentokentälle. Kentän kiitorata oli tehty betonielementeistä ja se tuntui ikävänä tärinänä koneen rungossa. Tuntui

siltä kuin kone olisi laskeutunut perunapellolle. Jonkin aikaa odotettuamme meidät sullottiin bussiin.
Olo oli kuin tönkkösuolatulla silakalla.
Kun aikanaan pääsimme passintarkastusjonoon, sanoin Elmolle, että ottaa matkalaukkumme liukuhihnalta ja jää odottamaan minua. Jos tulee vaikeuksia, niin ilmoitan kyllä.
Vuoroni tultua passintarkastaja, nuori rajavartiomies, katsoi huolellisesti passikuvaani, sitten minua. Toisti tämän varmuuden vuoksi vielä pari kertaa. Sitten hän pyysi minua ottamaan silmälasit pois, sillä passikuvassa minulla ei ollut laseja. Sitten hän tarkasti ikkunaan maalatusta mittataulukosta pituuteni.
Vatsaani kurmaisi, kun hän otti viisumini tarkastettavaksi. Hän luki sitä tarkkaan, katsoi minua ja taas viisumia. Käänteli sitä ja lopuksi sanoi minulle:
- Viisumin mukaan te olette tulossa tänne Leningradiin vasta huomenna, ei tänään, hän ilmoitti yks'kantaan.
- Kuinka niin? Kollegani on jo sisällä ja tulimme samoihin neuvotteluihin.
- Katsokaa itse. Ettekö te tunne numeroita? Viisumissa lukee kolmastoista päivä ja tänään on vasta kahdestoista päivä.
- Vika on teidän Helsingin konsulaatin. Viisumianomuksessani oli kahdestoista päivä, aivan kuin kollegallani. Sen täytyy olla kirjoitusvirhe.
- Ei se voi olla kirjoitusvirhe, koska viisumissa on allekirjoitus.
Ei meidän konsulaatissa allekirjoiteta väärää päivämäärää.
Niin, ja sitä paitsi siinä on konsulaatin leimakin. Ei meidän konsulaatin leimaa voi olla väärässä viisumissa.
- No mitä tässä oikein pitäisi tehdä?
- Teidän täytyy mennä samalla koneella takaisin ja tulla huomenna uudestaan.
- Entäs matkatavarat?
- Kyllä toverinne huolehtii niistä.
- Mutta kun hän on täällä ensimmäistä kertaa. Ei tiedä systeemeistä yhtään mitään.

- Kyllä Inturist pitää hänestä hyvää huolta. Meillä pidetään huolta kaikista, joiden paperit on kunnossa.
- Ei hitto vie, eihän tässä ole mitään järkeä.
- Kyllä tässä on järkeä. Se järki on kolmastoista päivä, mikä lukee teidän viisumissanne.
- Mutta, yritin minä hermostuen, vaikka tiesin, että tässä systeemissä se ei auta.
- Ei mitään muttia. Minä kutsun esimieheni. Hän saattaa teidät koneeseen.
Passintarkastaja painoi tiskin alla olevaa nappulaa ja hetken kuluttua paikalle tuli hieman vanhempi mies, jolla oli enemmän tähtiä kauluksessa. Hän näytti siltä, että mikään ei tällä hetkellä yhtään kiinnostanut häntä. En tuntenut häntä ennestään.
Passintarkastaja selvitti hänelle tilanteen.
- Teillä on täsmälleen kaksi vaihtoehtoa, sanoi hän laiskasti ja jatkoi, joko lähdette samalla koneella takaisin ja tulette huomenna uudelleen, kuten viisumiin on kirjoitettu, tai istutte täällä, kunnes kello tulee kaksitoista yöllä ja vuorokausi vaihtuu.
- No jo vain. Siinä tapauksessa minun pitäisi istua täällä ja odottaa yli yhdeksän tuntia. Ei kuulosta hyvältä. Saanko mennä ravintolaan tai kahvilaan odottamaan ja syömään?
- Ei käy, sillä silloinhan te olisitte jo Neuvostoliitossa ja ilman voimassa olevaa viisumia se on mahdotonta.
- Voitteko te järjestää minulle kahvilasta syötävää ja juotavaa?
- Emme voi. Me tarkastamme passeja ja viisumeja.
Mietin hetken tilannetta ja päätin yrittää.
- Kuka on vuoropäällikkönä tänään?
- Mitä se tähän kuuluu? Hän on samaa mieltä kuin mekin.
- Voittehan te kuitenkin sanoa, kuka hän on?
- Nikolai Ivanovitsh.
Minä koin hyvän olon tunteen. Sydäntäni vaivannut kivi putosi kolahtaen lattialle. Hän oli hyvä tuttuni ja jos hän vain olisi paikalla, niin pääsisin kuin pääsisinkin

sisälle. Attasealaukussani oli sisäänpääsylippu, varsinainen viisumin korvike: Marlborokartonki, yrityksen logolla varustettuja sytkäreitä ja kuulakärkikyniä.
- Pyytäkää hänet tänne, olkaa hyvä, sanoin minä mahdollisimman kohteliaasti.
- Miksi? Mitä varten? vanhempi mies kysyi ihmettelevän näköisenä.
- Olkaa hyvä ja pyytäkää.
- No, voinhan pyytääkin. Mutta turha häntä on häiritä aivan selvän asian takia. Sitä paitsi te myöhästytte kohta koneesta.
Mutta omapa on asianne. Istukaa sitten täällä ja odottakaa.
Hän lähti itsekseen pulisten hakemaan vuoropäällikkö Nikolaita.
Minä jäin odottamaan Nikolaita hyvillä mielin, sillä tunsin olevani nyt vahvoilla järjestelmän kanssa. Kunpa hän vain olisi paikalla.
Olin enää ainoana matkustajana seisomassa passintarkastuksessa.
Elmo kurkki nurkan takaa ja näytti avuttomalta ja huolestuneelta.
Tein voitonmerkin oikean käteni sormilla ja puhkesin leveään hymyyn.
Ehkä hän nyt ymmärsi entistä paremmin, mitä tarkoitin puhuessani hoitoaineista.
Näin Nikolain turpean pyylevän hahmon tallustavan passintarkastajien esimiehen kanssa tarkastuskoppia kohti.
Nikolai näytti erittäin vaivautuneelta, kun esimies selitti hänelle koko ajan jotain vihastuneen näköisenä.
Esimies osoitti minua sormella.
Nikolain naamalle levisi iloinen virnistys, kun hän tunnisti minut.
Minä vastasin siihen välittömästi. Tuntui hyvältä tavata vanha tuttu. Etenkin tilanteeni huomioon ottaen se rauhoitti kummasti.
Hänen virnistyksestään paistoi selvästi laskelmallisuus. Hän katsoi laukkuani ajatellen, että mitähän se

tänään sisältää, mistä pääsee osalliseksi? Aivan kuin laulussa sanotaan: isän tasku on aina arvaamaton.
- Hyvää päivää, Nikolai, sanoin ystävällisesti. Skoljka let, skoljka zim, pitkästä aikaa. Sinä ainakin elät kauan, sillä viimeisen puolen tunnin ajan olen ajatellut vain sinua. Tuli pieni ongelma ja toivon, että sinä voit auttaa minua. Se kun on vain sinun vallassasi, olethan suurin päällikkö täällä, minä imartelin häntä tietäen sen kohottavan hänen itsetuntoaan.
Ja nähtyäni virnistyksen leviävän entisestään hänen turpeilla kasvoillaan, tiesin, että olin osunut oikeaan. Itsevaltiaan ottein hän lähetti passintarkastajien esimiehen pois. Esimies oli myrtynyt ja katsoi minua viestittäen, että tämä ei ole viimeinen kerta, kun me tavataan.
- Mennäänpä minun työhuoneeseeni, Nikolai sanoi ja otti passini ja viisumin passintarkastajalta.
Seurasin häntä ja tultuamme hänen työhuoneeseensa hän pani oven kiinni ja otti minut valtavaan syleilyynsä ja moiskautti kostean pusun kummallekin poskelleni ja lopuksi suoraan suulle. Sitten hän lukitsi oven huolellisesti sanoen:
- Ei tähän muita silmiä tarvita.
Minä nyökkäsin ja ajattelin, että näin oli tosiaan parempi hänelle, sillä hänelläkin on esimiehensä, joita hänen piti hoitaa.
Ja mitä vähemmän he tietäisivät hänen yksityisbisneksistään, sitä vähemmän hänen tarvitsisi heitä hoidella. Tämä heidän järjestelmänsä perustui täysin lahjontaan ja nuoleskeluun. Kuten joku viisas on sanonut: vain korruptio voittaa byrokratian.
Avasin laukkuni ja annoin hänelle tupakat, sytyttimiä ja kyniä.
Hän katsoi minua tyytyväisenä ja työnsi ne työpöytänsä laatikkoon, jonka lukitsi huolellisesti.
- Jaaha, että päivämäärän muutos. Se on vakava asia, hän sanoi asiallisesti leikkien oman arvonsa tuntevaa byrokraattia; sillä erolla kuitenkin, että hänen silmissään kujeili kaksi iloista pikkupirua.

Hän otti leimasimen, kirjoitti uuden päivämäärän, leimasi ja allekirjoitti.
Sitten hän ojensi passin ja viisumin minulle ja sanoi:
- Se siitä asiasta.
Hän istui mietteliään näköisenä ja hetken päästä sanoi:
- Kuule, Pasi, tyttäreni pitää kovasti Uriah Heepistä. Voisitko ensi kerralla tuoda minulle heidän uusimman kasettinsa. Korvausta vastaan tietenkin. Enhän minä nyt muuten. Mehän ymmärrämme toisiamme ja olemme vanhoja tuttuja. Ymmärrätkö, tuttavat auttavat aina toisiaan. Niin kuin minäkin nyt autoin sinua. Ja toisekseen, mehän olemme kohottaneet useasti maljat sille, että olemme samaa suurta perhettä, eikö vain?
- Näin on. Minä hoidan asian, ilmeisesti jo ensi viikolla.
- Minä tiesin sen.
Tämän sanottuaan hän nousi ja otti jääkaapista mineraalivesipullon ja yhden auringossa kuivatun sären. Kaapista hän haki votkapullon ja neljä enemmän tai vähemmän puhdasta lasia. Toiset lasit hän täytti mineraalivedellä ja toiset votkalla. Mineraalivesi oli merkiltään "Borjomi" ja votka "Pshenitshnaja".
Hän tarjosi siis parasta, mitä järjestelmä saattoi tarjota.
- Kuule, Pasi, olen itse kalastanut särkiä datshallani ja kuivannut ne. Olen täysiverinen kalastaja. Tule joskus lomalle luokseni, niin mennään yhdessä kalaan.
Malja kalastajille ja heidän saaliilleen.
Nostimme votkalasit ja hän vielä lisäsi:
- Da dna, Pohjanmaan kautta.
Kurmautimme lasit tyhjäksi. Ja ne lasit olivat juomalaseja, eivät mitään snapsilaseja. Tiesin kokemuksesta, että ensimmäinen on aina pahin, mutta silti se tuntuu joka kerta yhtä pahalta.
- Pasi, siitä kalastusreissusta. Voimme yöpyä datshallani niin kauan kuin haluamme. Minä hoidan ruoat ja juomat ja tytöt tietenkin.
Meillä tulee olemaan hauskaa. Pidätkö sinä kalastamisesta?

- Totta kai, mutta...
- Ei mitään muttia. Kuule, minulla on yksi pieni ongelma tähän liittyen. Meillä verkoilla kalastaminen ei ole sallittua muille kuin ammattikalastajille, tietenkin. Siksi verkkojen hankkiminen on perin vaikeaa. Minun verkkoni ovat jo vanhat ja huonot. Datshallani saa verkoilla helposti paljon särkiä. Voisitko sinä tuoda minulle ensi kerralla pari särkiverkkoa? Korvausta vastaan tietenkin. Enhän minä nyt muuten.
- Totta kai, sanoin ajatellen, että nyt pitäisi päästä lähtemään.
Elmo on jo varmasti ihan hermona.
Nikolai täytti votkalasit uudestaan.
- Sen kunniaksi maistamme minun särkeäni.
Särki oli valmiiksi paloiteltuna lautasella. Otimme kummatkin palasen. Tiesin, etten voinut mitenkään välttää tätä perin erikoista rituaalia, joten kohotin lasin ja sanoin:
- Nikolai. Särkesi kunniaksi. Olkoot verkkosi aina täynnä tätä erinomaista herkkua. Na zdarovje, terveydeksi. Da dna.
Nikolai laittoi suuhunsa särkipalan, kulautti yhdellä ryypyllä votkalasillisen. Maisteli niiden makua tyytyväisenä ja otti päälle hieman mineraalivettä.
Tunsin jo etukäteen kuivan särkipalan etovan maun, kun pieni pala votkan kostuttamana rupeaa pursumaan suussani. En näyttänyt vastenmielisyyttäni hänelle, vaan toistin saman rituaalin kuin hänkin. Toinen lasillinen votkaa maistui jo paremmalta.
Oikeastaan valuessaan vatsaani se sai aikaan miellyttävän lämmön tunteen. Mieleeni tuli koulukaverini, nykyään lääkärinä toimivan Heikin sanat. Tiedätkö, Pasi, mikä on se miellyttävä lämmön tunne vatsassasi, kun olet yhdellä ryypyllä kumonnut snapsin Koskenkorvaa? Se on paikallinen limakalvon tulehdus. Ja nyt juotiin sentään lasillisia.
- Kuulehan, Pasi. Jos tehdään sekoitus votkasta ja mineraalivedestä, mitä minä herra paratkoon en koskaan

tee, niin sekoitusta voidaan parantaa tai pahentaa. Miten se on mahdollista? Et tiedä, vai? Jos votkaan lisätään mineraalivettä, niin silloin pahennetaan votkaa. Jos taas mineraaliveteen lisätään votkaa, niin silloin parannetaan mineraalivettä. Se täytyy ehdottomasti tehdä jälkimmäisellä tavalla. Hih, hih, hih.
Vaikka Nikolai oli varreltaan iso mies, oli hänen naurunsa ihmeellisen kimakka, kuin teinityttöjen tirskunta.
- Kiitoksia tarjoilusta, Nikolai. Se oli hyvää, etenkin kuivaamasi särki, niin ja tietenkin votkasta puhumattakaan. Mutta nyt minun täytyy mennä. Kaverini Elmo odottaa. Hän on täällä ensimmäistä kertaa ja on yksin aivan neuvoton.
- Ei huolta, Pasi, haetaan hänetkin tänne. Jos hän on sovelias mies, niin otetaan hänetkin mukaan perhepiiriimme. Onko hän hyvä ihminen?
- Jo vain. Minä menen takuuseen hänestä. Hänen kanssaan voit puhua asiaa aivan kuin minunkin kanssani. Hän on oikein kansainvälinen tyyppi. Mutta en nyt oikein tiedä. Kellokin on jo aika paljon, minä yritin vastustella.
Mutta eihän se auttanut. Hän otti minua kädestä ja nosti minut seisomaan. Menimme yhdessä hakemaan Elmoa. En voinut enkä halunnutkaan enää vastustella, sillä tällaiset tuttavuudet ovat tässä järjestelmässä enemmän kuin kullan arvoisia.
Olin kuitenkin huolestunut tullauksesta, sillä paikalla ei ollut tällä hetkellä kuin yksi tullimies ja häntä en tuntenut. Minulla oli kaksi laukullista vaatenäytteitä ja Elmolla oli edustuspöksyt.
Ja kaiken kukkuraksi kohta ei olisi yhtään vapaata Inturistin autoa, joka veisi meidät Astoriaan. Valotaulun mukaan seuraava ulkomaanlento tulee vasta kahden tunnin päästä. Siksi kaikki kuljettajat ovat keskustassa ajamassa omia ajojaan saadakseen tärkeätä ulkomaan valuuttaa. Kerroin nämä murheeni Nikolaille.
Hän meni tullimiehen luo ja sanoi:

- Leimaa poikien tulliselvitykset ja pidä huolta heidän laukuistaan, kunnes he tulevat niitä noutamaan.
Sitten hän kääntyi minun puoleeni sanoen:
- Ja mitä autoon tulee, minun kuskini vie teidät hotelliin minun Tshaikallani. Pasi, käy ilmoittamassa Inturistille, että olette saapuneet.
Kävin hoitamassa ilmoituksen. Elmo katsoi minua ja Nikolaita ihmetellen.
Sanoin hänelle:
- Emme ihan vielä pääse lähtemään, mutta tullaukset ja muut muodollisuudet on hoidettu.
Menimme kolmestaan Nikolain työhuoneeseen. Nikolai tuntui nauttivan tilanteesta, sillä hän oli päässyt näyttämään mahtinsa Elmolle.
Elmo katselikin häntä ihmeissään, joten selvitin hänelle tilanteen päällisin puolin.
Suljettuaan oven jälleen huolellisesti, Nikolai sanoi:
- Tervetuloa vaatimattomaan majaani. Voisitko, Pasi, esitellä meidät? Tämän Pasin minä tunnenkin jo vuosien takaa. Olemme kuin yhtä perhettä, niin sanoakseni.
- Tämä ystäväni Elmo on naisten pikkupöksyjä valmistavan tehtaan johtaja. Hän on nyt ensimmäistä kertaa Neuvostoliitossa ja toivoo pääsevänsä toimittamaan pikkupöksyjä teidän naisillenne.
- Niitä he kyllä tarvitsevat, huokasi Nikolai.
- Nikolai on puolestaan suurin herra täällä lentokentällä, kehaisin minä Nikolaita.
Tunsin votkan kihoavan päähäni lämmittäen mukavasti vatsaani.
Jatkoin vielä:
- Hän on niin suuri herra täällä Leningradissa, että hänellä on vaikutusvaltaisia ystäviä, jotka voivat jopa vaikuttaa meidän kauppoihimme. Eikö vain, Nikolai? Näin tyytyväisyyden loistavan Nikolain naamalla ja tiesin, että olin onnistunut kiertämään hänet pikkusormeni ympärille.
- Kyllä, näin on, vastasi Nikolai ja jatkoi, eikö Nainen ja Miesnäyttely olekin taas kuukauden päästä?

Kultaisia Kädenpuristuksia

Seitsemänkymmentäluvulla idänkauppaa tehnyt nimimerkki Pasi Andrejeff kirjoittaa veitikka silmäkulmassaan omia kokemuksiaan idänkaupan hulluilta vuosilta. Tositarina idänkaupan sankareidemme kauppareissusta ja kuinka he nostivat Suomen nousuun omana aikanaan.

Kaikki kirjan tapahtumat perustuvat tositapahtumiin, joita kuvatessaan Pasi on ottanut vapauden käyttää mielikuvitustaan. Kirjassa seikkailevien henkilöiden nimet on muutettu, mutta oikeat henkilöt tunnistavat kyllä itsensä.

Suomen ja Neuvostoliiton välinen raja oli ihmeellinen, sillä se oli raja myös ihmisten käyttäytymiselle, niin pienten kuin suurtenkin johtajien. Tabut murtuivat ja estot hävisivät sitä mukaa, kun votka rupesi vaikuttamaan.

kotisivu: kultaisiakadenpuristuksia.fi

9 789529 389469